

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

PS-II.431.2.11.2019

**Pani
Helena Czuper
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Wieliczkach**

ul. Lipowa 16
19-404 Wieliczki

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach (ul. Lipowa 16, 19-404 Wieliczki; REGON 511444299; NIP 847-14-64-157).

(akta kontroli str. 16-18)

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie jej prowadzenia wykonywanie zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach nadzorowała:

- **Pani Helena Czuper**, która **od dnia 1 lutego 2003 roku** pełni funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

(akta kontroli str. 61)

Kontrolę przeprowadził kontroler:

- **Paulina Sigiel** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – Oddział Zabezpieczenia Społecznego;
- legitymacja służbowa nr 19/2016 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
- imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – z dnia 21 lutego 2019 roku nr FK-IV.0030.782.2019 - do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

(akta kontroli str. 3)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 6 września 2019 roku do 11 września 2019 roku (z przerwą w dniu 10 września 2019 roku). Odnotowano ją - pod pozycją 4 w 2019 – w książce kontroli prowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach (akta kontroli str. 15)

Zakres kontroli:

- **przedmiot kontroli**

przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;

- **okres objęty kontrolą**

kontrolą objęto okres świadczeniowy 2017/2018 (od 1 października 2017 roku do 30 września 2018 roku).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1464) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.) – *zwanej dalej ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.*

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach – w zakresie objętym kontrolą - ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie analizy sprawozdań Rb-50 – wydatki (IV kwartał 2018 roku), a także na podstawie informacji otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach dokonano następujących ustaleń:

1. W 2018 roku na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dotacji Wojewody wydatkowano kwotę 2.576.790,39 zł, w tym na:
  - świadczenia wychowawcze - kwotę 2.537.945,10 zł;
  - obsługę wypłaty świadczeń – kwotę 38.845,29 zł.
2. Na obsługę realizacji zadań z zakresu świadczeń wychowawczych - w 2018 roku - Gmina Wieliczki nie angażowała środków własnych.
(akta kontroli str. 73; 77-78)

I. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Wieliczki liczy około 3.400 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w gminie tej jest Wójt Gminy Wieliczki.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci organy gminy (do dnia 1 kwietnia 2016 roku) miały wyznaczyć lub utworzyć jednostki organizacyjne do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

Działania kontrolne wykazały, że **do realizacji zadań** określonych ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci **wyznaczony został Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach.**

(akta kontroli str. 40; 50)

Decyzje z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wydawane były na podstawie upoważnień udzielonych przez Wójta Gminy Wieliczki.

(akta kontroli str. 58-60)

Na dzień rozpoczęcia kontroli GOPS w Wieliczkach wykonywał swoją działalność na podstawie *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach* nadanego Uchwałą Nr XLI/292/2014 Rady Gminy Wieliczki z dnia 28 sierpnia 2014 roku. Zmienionego Uchwałą Nr XLIV/309/2014 Rady Gminy Wieliczki z dnia 30 października 2014 r., uchwałą Nr IV/17/2014 Rady Gminy Wieliczki z dnia 30 grudnia 2014 r., uchwałą Nr XI/58/2015 Rady Gminy Wieliczki z dnia 30 września 2015 r., uchwałą Nr XVIII/97/2016 Rady Gminy Wieliczki z dnia 6 maja 2016 r.

(akta kontroli str. 19-39)

W § 9 ust. 3 - obowiązującego w dniu rozpoczęcia kontroli - *Statutu* jednostki kontrolowanej wyszczególniono zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę. Wśród zadań tych w punkcie 8) wyszczególniono przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Zadania objęte kontrolą wykonywano na podstawie obowiązujących przepisów prawa w zakresie pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W myśl art. 10 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – prowadzenie postępowania w sprawach świadczeń wychowawczych nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej.

W trakcie prowadzonych działań kontrolnych ustalono, że Ośrodek był organizacyjnie przygotowany do wykonywania zadań objętych kontrolą. W związku z powyższym, realizacja zadań z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w jednostce objętej kontrolą nie zakłócała wykonywania w niej zadań z zakresu pomocy społecznej.

II. Kadra realizująca zadania objęte kontrolą

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach utworzone zostało stanowisko inspektora zajmującego się realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(akta kontroli str. 64)

Ustalono, że w dniu rozpoczęcia działań kontrolnych merytoryczny pracownik realizujący zadania dotyczące świadczeń wychowawczych posiadał zakres czynności. Wśród zadań wymienionych w analizowanym – w trakcie kontroli - zakresie czynności wyszczególnione były zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(akta kontroli str. 65-68)

Na podstawie udostępnionych kontrolerowi dokumentów ustalono, że Kierownik i merytoryczny pracownik realizujący zadania z zakresu ustawy o pomocy państwa

w wychowywaniu dzieci posiadali upoważnienia wydane przez Wójta Gminy Wieliczki do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych.
(akta kontroli str. 58-60)

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach posiadał upoważnienie do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w art. 10 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
(akta kontroli str. 59)

W okresie objętym kontrolą merytoryczny pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach - wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – uczestniczył w dwóch naradach organizowanych przez Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, które miały wpływ na podwyższenie stanu wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych mu zadań. Udział w naradach potwierdza wyjaśnienie podpisane przez Panią Kierownik.
(akta kontroli str. 69-72)

III. Techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach ma swoją siedzibę w jednopiętrowym budynku mieszczącym się przy ul. Lipowej 16.

Pomieszczenia biurowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach usytuowane zostały na parterze budynku. Dla dwóch osób – realizujących zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz osoby zajmującej się świadczeniami rodzinnymi, opiekuńczymi oraz funduszem alimentacyjnym przeznaczono jedno pomieszczenie biurowe (o powierzchni ok. 10 m²). Obsługa interesantów odbywa się przy blacie biurkowym.

Stanowisko pracy osoby wykonującej kontrolowane zadania wyposażone było w niezbędny sprzęt oraz urządzenia biurowe.

Dokumentacja z zakresu kontrolowanych spraw przechowywana była w zamykanych na klucz szafach znajdujących się w pomieszczeniu przyległym do pomieszczenia osoby realizującej kontrolowane zadania.

(akta kontroli str. 47)

Kontrolerowi okazano umowy licencyjne na oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych w 2017 i w 2018 roku zawarte ze Spółką Akcyjną Sygnity z siedzibą w Warszawie.

Ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach pracownicy merytoryczni posługiwali się aktualną wersją oprogramowania, zgodną z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
(akta kontroli str. 53-57)

IV. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

Na podstawie miesięcznego sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za miesiąc wrzesień 2018 roku - sporządzonego w jednostce kontrolowanej - ustalono, że w miesiącu wrześniu 2018 roku **wyplacono 426**

świadczeń wychowawczych (w tym **171** świadczeń na pierwsze dziecko). Świadczenia pobierały **233 rodziny**.
(akta kontroli str. 79)

W okresie świadczeniowym 2017/2018 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach uzyskał **28** informacji o zmianie sytuacji dochodowej i rodzinnej osób, którym przyznano świadczenia wychowawcze na okres świadczeniowy 2017/2018 (w tym **8** informacji zostało pozyskanych we własnym zakresie). Ustalono, że we wszystkich przypadkach zweryfikowano dalsze posiadanie uprawnień do pobierania świadczenia wychowawczego, w tym:

- w przypadkach stwierdzenia utraty uprawnień do pobierania świadczeń wychowawczych (**3 sprawy**) – prowadzono postępowania administracyjne w zakresie uchylenia bądź zmiany (w całości lub w części) decyzji ustalających prawo do świadczeń wychowawczych (art. 27 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci);
- w przypadkach stwierdzenia posiadania uprawnień do dalszego pobierania świadczeń wychowawczych (**25 spraw**) odstępowano od wszczęcia postępowania.

Ponadto - w okresie objętym kontrolą - w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach prowadzono **3 postępowania administracyjne** w sprawie ustalenia wysokości nienależnie pobranych świadczeń i żądania ich zwrotu.

(akta kontroli str. 81)

W czasie prowadzonych działań kontrolnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczkach skontrolowano **20** losowo wybranych akt spraw, w których łącznie (w okresie objętym kontrolą) prowadzono **25** postępowań związanych z realizacją ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w tym:

- 23 postępowania administracyjne zakończone wydaniem decyzji administracyjnych;
- 2 postępowania wyjaśniające związane ze zbadaniem zasadności faktu odstąpienia od wszczęcia postępowań administracyjnych w zakresie zmiany bądź uchylenia decyzji przyznających uprawnienia do świadczeń wychowawczych - z uwagi na posiadane informacje o zmianie sytuacji dochodowej rodziny bądź o zmianie składu rodziny.

(akta kontroli str. 89-155)

Losowy dobór próby badawczej dokonany został spośród wszystkich postępowań, związanych z realizacją ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, prowadzonych - w okresie objętym kontrolą - przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań. W trakcie kontroli, na bieżąco, udzielano instruktażu pracownikom realizującym kontrolowane zadania.

(akta kontroli str. 89-155)

Kontroli i analizie poddano:

- **7 postępowań administracyjnych** kończących się wydaniem decyzji przyznających świadczenia wychowawcze na pierwsze oraz na kolejne dziecko (rodziny mieściły się - w określonym ustawowo - kryterium dochodowym);

(akta kontroli str. 89-109)

- **8 postępowań administracyjnych** kończących się wydaniem decyzji przyznających świadczenia wychowawcze na drugie i kolejne dziecko (bez kryterium dochodowego); (akta kontroli str. 110-120)
- **4 postępowania administracyjne** kończące się wydaniem decyzji uchylających lub zmieniających wcześniejsze decyzje - w związku ze zmianą sytuacji dochodowej lub składu rodziny; (akta kontroli str. 121-131)
- **3 postępowania administracyjne** kończące się wydaniem decyzji orzekającej o nienależnie pobranych świadczeniach wychowawczych oraz żądaniu ich zwrotu. (akta kontroli str. 132-146)

Ponadto:

- w **2 przypadkach** dokonano kontroli zasadności podjęcia decyzji o odstąpieniu od wszczęcia postępowań administracyjnych w zakresie zmiany bądź uchylenia decyzji przyznających uprawnienia do świadczeń wychowawczych - z uwagi na uzyskanie dochodu lub z uwagi na zmianę składu rodziny świadczeniobiorców - w sytuacji, gdy dokonana przez pracowników analiza otrzymanych informacji w sprawie uzyskania dochodu lub zmiany składu rodziny wykazała, że świadczeniobiorcy w dalszym ciągu posiadają uprawnienia do pobierania świadczeń wychowawczych. Analizowano sprawy zakończone decyzjami o numerach:
  - 000006/ŚW/01/2018;
  - 000034/ŚW/06/2018;
 (akta kontroli str. 147-156)

Ilość skontrolowanych spraw i ich akt była wystarczająca do dokonania oceny prowadzonych postępowań administracyjnych, a zastosowane do oceny mierniki były reprezentatywne dla losowo wybranej przez kontrolera próby badawczej.

V. Skargi z zakresu spraw objętych kontrolą

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach nie rozpatrywał żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Wynikało to z - przedstawionego kontrolerowi - rejestru skarg prowadzonego w jednostce kontrolowanej oraz ze złożonej informacji w tym zakresie. (akta kontroli str. 49)

VI. Ustalone uchybienia

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono uchybienia nie mające wpływu na kontrolowaną działalność, tj.:

- W **7 przypadkach** - co stanowiło 100% ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych w zakresie ustalenia uprawnień do świadczeń wychowawczych (7) - przy ustalaniu uprawnień do pobierania świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko - w uzasadnieniach decyzji przyznających prawo do tych świadczeń - nie wyszczególniano faktycznej wysokości uzyskiwanego dochodu w przeliczeniu na osobę w rodzinie (ustalanego w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego). (akta kontroli str. 89-109)

Nie spełniano więc wymogu określonego w art. 107 § 3 Kpa stanowiącego, że uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione oraz dowody, na których się oparł.

W trakcie kontroli udzielono instruktażu, o konieczności informowania strony o całości zgromadzonego materiału dowodowego oraz faktów uznanych za udowodnione.

Skutek ustalonych uchybień

Powyższe uchybienie – na dzień zakończenia kontroli - nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonych postępowań administracyjnych.

Osoba odpowiedzialna za wyżej wymienione uchybienia – Kierownik oraz pracownik merytoryczny zajmujący się realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

- W **2 przypadkach** – w sprawach, w których prowadzono postępowanie wyjaśniające z uwagi na otrzymane informacje o zmianie sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny, co stanowiło 100% wszystkich analizowanych spraw z tego zakresu (2) - gdy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego (w związku z zachowaniem uprawnień do pobierania świadczenia wychowawczego) odstępowano od wszczęcia postępowania administracyjnego zmierzającego do uchylenia lub zmiany decyzji ustalającej prawo do świadczenia – strona postępowania (świadczeniobiorca) nie była o tym fakcie informowana w sposób udokumentowany.

Weryfikacja uprawnień do świadczenia wychowawczego dotyczyła postępowań administracyjnych w sprawach zakończonych decyzjami o numerach:

- 000006/ŚW/01/2018;

- 000034/ŚW/06/2018;

(akta kontroli str. 147-156)

Skutek ustalonych uchybień:

Powyższe uchybienia nie skutkowały negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonych postępowań administracyjnych.

Osoba odpowiedzialna za wyżej wymienione uchybienia – Kierownik oraz pracownik merytoryczny zajmujący się realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W trakcie kontroli udzielono instruktażu, o konieczności informowania strony o całości zgromadzonego materiału dowodowego oraz faktów uznanych za udowodnione.

Przyczyny powstania stwierdzonych uchybień to:

1. Niewystarczający nadzór Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach nad realizacją bieżących zadań objętych kontrolą;
2. Niejednolite postrzeganie obowiązku wynikającego z art. 9 Kpa oraz z art. 25 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przedmiocie należytego i wyczerpującego informowania stron postępowania administracyjnego o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków uczestników tego postępowania.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Przestrzeganie wymogów określonych w art. 107 § 3 Kpa w zakresie wskazywania w uzasadnieniu decyzji ustalających uprawnienia do pobierania świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko faktycznej wysokości uzyskiwanego dochodu - w przeliczeniu na osobę w rodzinie - ustalonego w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego.
2. Dokumentowanie w aktach faktu poinformowania strony - w sytuacji zachowania uprawnień w związku ze zmianą składu rodziny lub dochodu - o wysokości osiągniętego dochodu po jego przeliczeniu.

Proszę Panią Kierownik o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego (al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, Wydział Polityki Społecznej) w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że - stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej - od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**
Artur Chojecki

(- podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu -)